

Więckowice, 26.05.2015r.

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Tomasz Sobaniec
Adiunkt Akademii Muzycznej w Krakowie
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina: instrumentalistyka
Specjalność: gra na perkusji

Adres do korespondencji

32-082 Więckowice
ul. Kasztanowa 5
telefony: 601 88 63 72, (12) 452 15 29

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Rada Wydziału Instrumentalnego, pismo z dnia 22.04.2013 r., zlecenie podjęte na podstawie art.11 ust.1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, tekst jednolity (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami, Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005r.)

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 22.04.2013 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek Pana mgr Jacka Wójcika przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuki muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka;
- wyznaczenia promotora przewodu;
- wyznaczenia recenzentów przewodu

W świetle art. 14 ust. 2 punkt 2, ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wyznaczeniu dr hab. Tomasza Sobańca recenzentem pracy doktorskiej mgr Jacka Wójcika. Lista uprawnionych członków Rady Wydziału wynosiła: 21 osób. Na posiedzeniu było obecnych: 15 uprawnionych, co stanowi kworum.

Oddano 15 głosów, w tym:

14 głosów za wyznaczeniem dr hab. Tomasza Sobańca na recenzenta,

0 głosów przeciwnych,

1 głos wstrzymujący się,

0 głosów nieważnych

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan mgr Jacek Wójcik urodził się 10.03.1975 roku w Kielcach. W roku 2002 ukończył Akademię Muzyczną w Bydgoszczy, w klasie perkusji prof. Grzegorza Jurczyka. Jednocześnie doskonalił swój warsztat perkusyjny pod kierunkiem Czesława Bartkowskiego w Policealnym Studium Jazzu w Warszawie, które ukończył w 2000 roku. W latach 2001-2003 swoją wiedzę

Więckowice, 26.05.2015r.

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Tomasz Sobaniec
Adiunkt Akademii Muzycznej w Krakowie
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina: instrumentalistyka
Specjalność: gra na perkusji

Adres do korespondencji

32-082 Więckowice
ul. Kasztanowa 5
telefony: 601 88 63 72, (12) 452 15 29

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Rada Wydziału Instrumentalnego, pismo z dnia 22.04.2013 r., zlecenie podjęte na podstawie art.11 ust.1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, tekst jednolity (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami, Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005r.)

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 22.04.2013 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek Pana mgr Jacka Wójcika przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka;
- wyznaczenia promotora przewodu;
- wyznaczenia recenzentów przewodu

W świetle art. 14 ust. 2 punkt 2, ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wyznaczeniu dr hab. Tomasza Sobańca recenzentem pracy doktorskiej mgr Jacka Wójcika. Lista uprawnionych członków Rady Wydziału wynosiła: 21 osób. Na posiedzeniu było obecnych: 15 uprawnionych, co stanowi kworum.

Oddano 15 głosów, w tym:

14 głosów za wyznaczeniem dr hab. Tomasza Sobańca na recenzenta,

0 głosów przeciwnych,

1 głos wstrzymujący się,

0 głosów nieważnych

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan mgr Jacek Wójcik urodził się 10.03.1975 roku w Kielcach. W roku 2002 ukończył Akademię Muzyczną w Bydgoszczy, w klasie perkusji prof. Grzegorza Jurczyka. Jednocześnie doskonalił swój warsztat perkusyjny pod kierunkiem Czesława Bartkowskiego w Policealnym Studium Jazzu w Warszawie, które ukończył w 2000 roku. W latach 2001-2003 swoją wiedzę

muzyczną poszerzał na dwuletnim szkoleniu w Muzykoterapii. W roku 2002 zaraz po ukończeniu studiów rozpoczął pracę jako nauczyciel gry na perkusji w PSM I stopnia w Lidzbarku Warmińskim, a w roku 2003 równolegle podjął pracę w PSM I i II stopnia im. F. Chopina w Olsztynie. W roku 2009 ukończył Kurs Zarządzania Oświatą prowadzony przez Centrum Edukacji Nauczycieli Szkolnictwa Artystycznego w Warszawie. W roku 2010 uzyskał stopień nauczyciela dyplomowanego. Za wyróżniającą pracę dydaktyczno-wychowawczą otrzymał wielokrotnie nagrody i podziękowania. Jego uczniowie zdobywali najwyższe lokaty oraz wyróżnienia na konkursach perkusyjnych, zarówno w kategoriach solowych jak i zespołowych. Uczestniczył niejednokrotnie, zarówno czynnie jak i biernie w warsztatach, seminariach i festiwalach perkusyjnych organizowanych w całym kraju. Jest także inicjatorem i organizatorem wielu przedsięwzięć perkusyjnych – warsztaty, seminaria, przesłuchania oraz festiwale na terenie Olsztyna i okolic. Pan mgr Jacek Wójcik przedstawił bogatą dokumentację swojej działalności artystycznej i pedagogicznej. Jest on osobą o dużej kulturze osobistej. Z powodzeniem łączy działalność koncertową i dydaktyczną.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr Jacka Wójcika pod tytułem „Wpływ technik werblowych i efektów brzmieniowych na interpretacje wybranych utworów E. Novotney’ego, Á. Másson, F. Macareza, M. Wesley-Smitha, D. Friedmana, A. Polachowskiego oraz S. Gadda” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz części opisowej, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje utwory wymienione w tytule pracy. Partię fortepianu wykonał Łukasz Józwiak. Autor pracy wybrał bardzo ciekawe i charakterystyczne pod względem formy i efektów brzmieniowych kompozycje. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż jest to program obszerny i zróżnicowany: utwór na werbel solo, werbel z fortepianem (tutaj także fortepian jest potraktowany w perkusyjny sposób w wielu fragmentach), 4 kotły solo, marimbę i taśmę, wibrafon solo, werbel z wielkim bębniem oraz zestaw perkusyjny (typowo jazzowy). Przygotowanie takiego repertuaru wymagało od Doktoranta wielkiego zaangażowania, talentu, oraz świetnego warsztatu instrumentalnego. Brzmienie prezentowanych kompozycji jest klarowne, przejrzyste i mocno zróżnicowane dynamicznie i kolorystycznie. Efekt ten perkusista uzyskał m.in. dzięki starannemu dobraniu pałek perkusyjnych oraz naciągów. W przejrzysty sposób słyszymy różnice wysokościowe w instrumentach typowo rytmicznych, poprzez właściwe nastrojenie membran, szczególnie w utworach na werbel, werbel z wielkim bębniem czy w kompozycji na zestaw perkusyjny. Grę pana Jacka Wójcika charakteryzuje rzetelność i dbałość o szczegóły. Możemy to doskonale usłyszeć np. w utworze na kotły solo – przejrzyste prowadzenie planów rytmicznych, precyzyjne wykonanie wszystkich efektów wysokościowych (glissanda, uderzenia w korpus instrumentu czy uderzenia w różne części membran). Jego interpretacje są przemyślane, właściwie przekazują treści zawarte w utworach. Bardzo dobrym tego przykładem jest interpretacja utworu na wibrafon solo, gdzie w przejrzysty sposób słyszymy ową „transowość” oraz wyrazisty *groove*. Doktorant jest wrażliwym i elastycznym partnerem, reaguje na niuanse we wspólnym kształtowaniu myśli muzycznej. Słyszymy to dokładnie w interpretacji kompozycji na werbel i fortepian, ale także w kompozycji na marimbę i taśmę. Szczególnie w tej ostatniej bardzo ciekawa interpretacja solisty – kadencja sola *ad libitum*-niuanse artykulacyjne, bardzo dobra organizacja czasu muzycznego, mocne kontrasty dynamiczne. Wśród utworów zagranicznych twórców znalazła się kompozycja polskiego perkusisty i pedagoga a także kompozytora – Adama Polachowskiego. To bardzo interesujący utwór - etiuda, która pochodzi ze zbioru *Etiudy batalistyczne* na werbel i wielki bęben. Bardzo trafnie wyraził się o tej kompozycji prof. Jean Geoffroy z Conservatoire National Supérieur de Musique de Lyon – „... w trzy minuty dowiadujemy się wszystkiego o możliwościach wykonawcy...”. Rzeczywiście utwór wymaga świetnej techniki oraz połączenia umiejętności werblisty posługującego się szczotkami perkusyjnymi i

pałkami ze sprawną grą na bębnie basowym z pedałem perkusyjnym. Dzięki skrupulatnemu zróżnicowaniu kilku rodzajów tremola, precyzyjnie słyszymy efekty kolorystyczne i artykulacyjne. Nasuwają się nieodparte skojarzenia odgłosów bitwy morskiej, której towarzyszy szum morskich fal a w innym fragmencie np. szmer wiatru.

Część opisowa pracy jest bardzo dobrze opracowana pod względem merytorycznym i redakcyjnym. Składa się ze wstępu po którym następuje rozdział przedstawiający historię wybranych instrumentów perkusyjnych (membranofony, idiofony, zestawy perkusyjne). Następnie przechodzimy do prezentacji i struktury formalnej wybranych przez doktoranta utworów muzycznych. Kolejny rozdział to elementy techniki werblowej i efekty brzmieniowe oraz ich wpływ na interpretację. Po tych trzech głównych rozdziałach następuje podsumowanie, bibliografia, spisy ilustracji, przykładów oraz tabel. Autor pracy po raz ostatni wraca do szczegółowej analizy wybranych utworów, która jest poparta obszernymi przykładami z partytur. Na końcu pracy znajdują się biogramy kompozytorów, legendy, objaśnienia skrótów i symboli oraz wykaz międzynarodowych rudymentów, przygotowany i zatwierdzony przez Percussive Arts Society ze Stanów Zjednoczonych.

W rozdziale pt. „Historia wybranych instrumentów perkusyjnych w zarysie”, autor wprowadza nas powoli w zagadnienie zarówno technik werblowych (bębny i kotły to najstarsi przedstawiciele perkusji) jak i kształtowania się efektów brzmieniowych. Rozdział ten jest także bogato ilustrowany co podnosi niewątpliwie walor pracy.

W kolejnym rozdziale pt. „Prezentacja i struktura formalna wybranych utworów muzycznych”, autor opisuje paletę brzmień i rytmu (E. Novotney), koncert na werbel (Á. Másson) – elementy techniczne i brzmieniowe, które nawiązują do stylu orkiestrowego i rudymenarnego. Całość ujęta w formę koncertu czyli nawiązanie do tradycji z dawnych wieków. Perkusyjny taniec czyli Tango (F. Macarez) to z kolei nawiązanie do tańca z Ameryki Południowej, którego cechuje improwizacja i emocjonalny charakter. Tutaj szczególnie ważna warstwa brzmieniowa oraz dramaturgia budowana w oparciu o kontrastujące wzory rytmiczne. Człowiek i maszyna (M. Wesley-Smith) utwór na marimbę i taśmę – fragmenty sonorystyczne, punktualistyczne oraz polifoniczne. Wykorzystanie bardzo szerokiej palety elektronicznych i naturalnych efektów dźwiękowych czyli znowu szczególne zwrócenie uwagi na brzmieniowość. Hipnotyzująca rola muzyki (D. Friedman) – kompozycja z nurtu „minimal music”, gdzie podstawowym środkiem wyrazu jest rytm, pulsująca motoryka oparta na ciągłym powtarzaniu figur rytmiczno-melodycznych. Bitwa Morska (A. Polachowski) – skomplikowane i zróżnicowane przebiegi, opierające się na regularnych i nieregularnych wartościach rytmicznych – ścisła zależność technik i efektów na interpretację tej niezmiernie interesującej kompozycji. Nadrzędna rola rytmu w połączeniu z doskonałą techniką (S. Gadd).

Rozdziały są wzbogacone wypowiedziami kompozytorów, perkusistów, bardzo często poparte ciekawymi przykładami nutowymi.

Omawiając je w sposób wyczerpujący doktorant wykazuje się dużą wiedzą, dojrzałością i samodzielnością a czasami wręcz oryginalnością poglądów. Praca została zaopatrzona w obszerną bibliografię. Dla lepszego zrozumienia tematu autor pracy przedstawia szczegółową analizę wybranych utworów muzycznych. W całości materiał ten stanowi bardzo dobre wprowadzenie i dopełnienie płyty.

KONKLUZJA

Dzięki dużej wiedzy i zaangażowaniu, praca doktorska mgr Jacka Wójcika w sposób wyczerpujący rozwiązuje obraną tematykę. Poprzez ciekawy dobór programu przybliży bardziej i mniej znane utwory perkusyjne. Spośród bardzo obszernej literatury perkusyjnej twórców XX i XXI wieku doktorant wybrał kompozycje charakterystyczne i poprzez wnikliwą analizę udowodnił jak znaczący jest wpływ technik werblowych i efektów brzmieniowych na interpretację wybranych utworów. Bez wątplenia praca ta pozostawia zauważalny ślad w dyscyplinie artystycznej reprezentowanej przez doktoranta. Pan mgr Jacek Wójcik wykazał się znakomitą znajomością tematu, bardzo dobrym przygotowaniem teoretycznym, a poprzez swoją sztukę wykonawczą zaprezentował się jako świetny i wszechstronny perkusista i dojrzały artysta. W języku polskim znajduje się niewiele

opracowań tego typu tematów z punktu widzenia perkusisty – instrumentalisty. Praca ta będzie stanowiła ważny wkład w literaturze perkusyjnej i wzbogaci bibliografię w tym temacie. Praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego w świetle art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki. Wnioskuje o przyjęcie pracy i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

dr hab. Tomasz Sobaniec